

<u>שם הספר:</u> קוראים עם קסם	<u>הוצאה:</u> מטח	<u>כיתה:</u> א
<u>שנת הוצאה:</u> 2013	<u>מהדורה:</u> מצוין 'מהדורה מעודכנת'	<u>שמות הכותבים:</u> נורית בן אריה ועפרה בן עמי
<u>למי מיועד?</u> לא מצוין. ידוע לי שיש ספר כמעט זהה אשר עליו מצוין כי הוא מיועד לחינוך הממלכתי-דתי		

סיכום הבדיקה

- הספר ראיי – מתוך כארבעים שירים וסיפורים המופיעים בספר יש כSSH סיפורים המזכירים אלוהים או יהדות. סיפורים אלו לרוב נועדו ללוות ימים מיוחדים בלוח השנה העברי. רובם כתובם מתוך עולם המושגים והתוכן של ילד חילוני ולמעשה הינם סיפורים אודות אנשיים ולא אודות דת יוצאו מן הכלל הסיפורים 'ווסף מוקיר שבת' שבאften כללי לדעתו הוא סיפור די גראע והסיפור על שמעון בר יוחאי שstrand במערה 12 שנים בעזרת ניסים (ע"ז החраб שצמח ליד המערה והמעיין שנבע ליד פתחה). שניהם סיפורים אגדה מוכרים אשר שייכים גם לעולם התוכן החילוני ומאוד הגיוניים בהקשר.
- (יש פירוט על סיפורים ושירים אלו בפירוט הבדיקה שלמטה – סעיפים 3.א.iii, 3.א.v, 3.א.vii, 3.א.x, 3.א.xi ו-3.ג.א).
- לאורך הספר אירורים מגוונים המציגים בנימ ובנות, בהירים וחווי עיר, בבדדים קצרים או ארוכים וגם כמה דמויות בוודאות של ילדים עם כיפה. חלקם, ניתן להניח, דתיים וחלקים, ניתן להניח, סתם שם כיפה מתוך מסורת (בתמונה של משפחה חילונית שעשוה קבלת שבת מסורתית – פירוט על תמונה זו בסעיף 3.א.x). נראה שהוא נסיוון מכוון להציג אנשים מרכזיים מגוונים בחברה הישראלית ושה'כ זה עובד לא רע.
- על יצירות ומידע לגבי עולי אתיופיה שלדעתי הוא כנראה נכון.
- על יצירות ומידע לבני קבוצה משלב העברית בתרגום בחירה זו הגיונית בעניין. יש דגש קל העברית בכתיבה ככל גבוה משלב העברית בתרגום בחירה זו הגיונית בעניין. אין הבדלה מספקת בין קטע עליון קריאה יש פועליות הבנת הנកרא שונות ובין השאר לרוב הילדים מעודדים לדבר על הספר. שאלות דוגמת 'האם הוא באמת היה אמץ בספר' או 'מה אתם הייתם עושים?' נפוצות בפעליות אלו דבר אשר מעודד את הילדים לשאול ולהשוו בעצמם. בנוסף הילדים מודדים ליצור, להציג או לשחק את הספר דבר המעודד חשיבה ודיון על היצירה.
- מצורפים תוכן העניינים (נספח 1, למטה).

פירוט הבדיקה (לא בטבלה, צר ל')

- הספר הוא ספר פרוזה (עם כוורת המשנה 'קוראים, כתובים, יצירים ומשוחחים') דבר המרמז (לטעמי) על כך שהჸיפייה היא קריאה אך גם דיוון על היצירות. מסר מאוד נכון לטעמי.
- אין הפרדה (גרפית או אחרת) בין קטעים המבאים מידע ובין פרוזה – קר שקטע אודות 'פסח שחגגו באתיופיה' וקטע אודות 'טרזינשטייט' מקבלים את אותה התיחסות (בתוך הספר) כמו 'ר'יקוד עצי הgan' ו-'עשה ניסים'. זה חבל – אבל לא מזעע. סה'כ זה תואם גיל.
- האיורים המלווים את הספר מגוונים בסגנון ובתוכן. האיורים כוללים בנוסף לדמויות אנושיות גם דמויות פנטסטיות (מלכים, חיות מאונשות), מקומות, וחפצים מח'י היום יום. מבין הדמויות האנושיות יש ילדים וילדות. חלקם חילוניים (גלו'י' ראש, בנות אשר לובשות מכנסים) ומיועטים דתיים. חלקם בהירים וחלקים שחומי עיר. חלקם (גם בנות) עם בגדים קצרים (כולל, לדוגמא, ילד וילדה עם בגדים קצרים על חוף הים). בכל מקרה הילדים עומדים ביחד. נראה שיש נסיוון להראות ייצוג מלא של הרחוב הישראלי הטיפוסי של ילד חילוני.
- חלק ראשון – ימים מיוחדים בלוח השנה. נראה שחלק זה נועד ללוות את לוח השנה. הוא מתחילה בקי' שנגמר, מלווה את חג'י תשרי, ונוגע בחילופי העונות לפי הסדר. בנוסף בחלק זה יש סיפור אודות מורשת עלי אתיופיה וסיפור (רך מאד) אודות מחנה הריכוז 'טרזינשטייט'.
- מתוך 21 סיפורים יש 5 סיפורים שמזכירים את עולם התוכן הדתי (ובאופן ספציפי אלהים או ניסים). מתוכם 2 שבעם שייכים לעולם התוכן החילוני בהם ילד חילוני מבקש מהו אלהים כליל כל שהוא. (הסיפור שליחה شاملוה את יום כיפור והסיפור עשה ניסים شاملוה את חנוכה) שניהם הגיוניים בהקשר. סיפור אחד אודות שמעון בר יוחאי בו לאדם דתי (שמעון) קוראים ניסים.

הסיפור הוא אגדה מוכרת והגינוי בהקשר של לג בעומר. שני סיפורים על השבת. האחד כולל שיר קצר של ביאליק וקטע מידע בו מספרים על מנהיגים של שבת 'לפי הדת היהודית' כדיע ליד החלוני – לגמר היגיון בהקשר ובנוסף הם מדגישים 'של משפחה מקבלת את השבת באופן אחר' והסיפור 'ווסף מוקיר שבת' שאינו איסוי לא אהבת אבל גם הוא אגדה מוכרת. והגינוי בהקשר.

בפעליות שלאחר הסיפורים בגודל מעודדים חשיבה ודין אודות הסיפור.
פירוט הסיפורים ודעות עליהם:

ו. 'הקץ עבר' של שמואל בס מטור 'איזה חג לי' של הוצאה מסדה. אמליך – שנה חדשה התחלתה.

וii. 'הרחש השנה' של נעמי שמר (מלואה את ראש השנה)

וiii. 'סליחה' של יעקב סטר (מלואה את ים כיפור) מטור 'תבת החולומות של ספרית הפועלים'. אמליך – הילד בסיפור 'מדבר' עם אלוהים (כתוב ב-ה') ומבקש סליחה עד דברים שעשה וمبטיח להיות ילד טוב. אלהים בסיפור אינם דתיים באופן מיוחד והילד המדבר – מדובר (לדוגמא – סליחה מכל הפרוחים שקטפני ושיכלו עוד לפרוח וכ''). הילד באירוע גלי' ראש.

ו. 'בסוכה' של לאה גולדברג מטור מה אספר ליד הוצאה עמיחי. אמליך – הילדים בונים סוכה ומצמינים אורחים.

ו. 'עשה ניסים' של חגיitz ב睁מן מטור ליד בערך של הוצאה דומיינו. (מלואה את חנוכה) אמליך – הילד במספר כי הפסיד במשחק הסביבון וקנה ממתקים כך שנגמרו לו דמי החנוכה ועכשו הוא מבקש أول אלוהים יבוא בלילה וימלא מחדש את כספי. אלהים בסיפור אינם דתיים והילד (שבאירוע הוא גלי' ראש) מדבר מטור עולם התוכן של ילד החלוני הממצוע.

בפעליות שבעקבות הסיפור, בין השאר, מופיע השאלה 'נו הוא מעשה פלא. מהו שלא קורה בדרך כלל. האם רציתם פעם שיקרה לכם נס? ספרו'. הנש בשאלת הוא לא מעשה של אלוהים וכל העניין מתאים לעולם התוכן של הילד החלוני הממצוע'.

ו. 'ברקים ורעים' של יהונתן גפן. (מלואה את תחילת החורף)

ו. 'ריקוד עצי הגן' של אמרת נאמן (כל הגן לבש לבן). (מלואה את ט' בשבט) 'כשנכנס אדר' של נעמי שמר (מלואה את פורים)

ו. 'AIR' יודעים שבא אביב' של דתיה בן דור. (מלואה את תחילת האביב)

ו. 'מה נשתנה הלילה זהה מכל הלילות' מטור סדר פסח. (מלואה את פסח) הילד באירוע חובייה.

ו. 'פסח שחגנו באתיופיה' של דורית אורגד. (מלואה את פסח) אמליך – לילדה בסיפור יש חברה שעלה מהאתיופיה בשם דסטה. היא מבקשת והחברה מספרת לה על AIR הם חגגו את הפסח. בין השאר הילדים לומדים כמה מילים באمهرית וכמה מנהגים אתיופיים. את הסיפור לא מלויים אירום של אנשים.

ו. 'בטריז'נשטייט' מטור 'אין פרפרים פה: צירום ושירום של ילדי גטו טרייז'נשטייט' בהוצאה מורשת וספרית הפועלים. (מלואה את ים השואה) אמליך – הילד מספר שאם אדם חדש מגיע הוא מגלה שתנאי המחייה רעים וمبיע רצון לשוב הביתה. מאוד מאד רך.

ו. 'התקווה' של נפתלי הרץ אימבר. (מלואה את ים העצמאות). הילדים באירוע – גלי' ראש עם כיפה, שחומי עור ובהירים, בניים ובנות, עומדים ייחדי ושרים. יפה.

ו. 'כל הארץ דגליים' (לא השיר). (מלואה את ים העצמאות). אמליך – מספרים על הדגל ועל השימוש בו.

ו. 'באו נעשה שלום קטן' של לאה נאור מטור קרסולה של הוצאה מסדה-פרוט.

ו. 'ASH, ASH, SHALOM KATON' של נאורה מטור קרסולה של הוצאה מסדה-פרוט.
ו. 'AIR ניצלו שמעון בר-יוחאי ובנו אלעזר מן הרומיאים' של נחמה ניר-יניב. מטור מעשי חכמים בהוצאה צ'קיובר. (מלואה את לג בעומר). אמליך – שמעון בר-יוחאי היה חכם, גדול בתורה ואמיץ. הוא התנגד לאיסור של הרומיאים על לימוד התורה וכדי להימנע ממאסר ברוח להרים עם בניו. שמעון ובנו התחבאו במערה 12 שנים (מאודAMIIZ..). הם שרדו הודות לעז חרוב שצמיה באופן פלאי בפתח המערה ומעיין שפרץ באופן פלאי לפתחה. כדי לשמר על בגדייהם הי לומדים כשם ערומים ומכוונים בחול והתלבשו רק לעת תפילה.

- האגדה על עץ החרוב מוכרת ושיכת לעולם התווך של החילוני הממוצע. אישית אני מעדיפה את הפרשנות המודרנית של התנועה הציונית אודות מרד בר כוכבא – אבל שמעון בר יוחאי שהתנגד לזרות אדריאנוס הוא הגיוני בהקשר ו'ההילולה' (הפגנית משחו) שנקשרה בשםיו היא עניין מוכר בארץ בזמן ל'ג בעומר.
- אלוהים שבסיפורו מופיע במרומז בניסים של עץ החרוב והמעין. בתרגיל המלאה את הסיפור מסביר את תשומת לב התלמידים לכך שמדובר בניסים. סביר בהקשר.
- בתרגיל המלאה את הסיפור שואלים האם הוא באמת היה אמץ. דיון נconi בהקשר.
- xiv. 'סילנו על כתפינו' של לוי קיפניס (מלואה את שביעות).
- xv. 'אנחנו עולים אליך, ירושלים' של דתיה בן דור (מלואה את יום ירושלים).
- xvi. 'בלבולנות' של נורית מזרחי מתוך כף עץ וקדרה שטוחה בהוצאה מסדה. (מלואה את חילופי העונות).
- xvii. 'שבת המלכה' של חיים נחמן ביאליק מתוך הספר שירים וזמן לילדיים בהוצאה דביר. אמר'לק שיר של 7 שורות – השבת קדושה, ברוכה ועמה באים מלאכים, צבא שלום ומונחה. 'שלום عليك מלacci השלווט' – קטע קראה באורך עמוד شاملו את השיר הקודם. אמר'לק – מתחילה ב- לפי הדת היהודית יום השבת שונה משאר הימים כי בספר בראשית כתוב שאלווקים ברא את העולם בשישה ימים וביום השביעי שבת'. מספרים על כך שבשבת יש יום חופש. מספרים שקוראים לשבת 'שבת המלכה'. מספרים על כך שהוא נכנסת בערב שישי ויזאת בערב שבת. טוענים שמתקוננים לקראתה כמו לקראת אורחות חסובה ומציינים שככל משפחה מקבלת את השבת בדרך שונה. ב בתים רבים כל בני המשפחה אוכלים ביחד חגיגית בערב שבת ויש בתים בהם מדליקים נרות, עושים קידוש ושרים שירים. הם מוסיפים מסגרת מידע שבה מספרים ליד החילוני שקידוש הוא ברכה מיוחדת שמברכים על כוס יין לפני הארוחה.
- הרחיקו את עצם מההגדיר שהשבת מיוחדת במיוחד כתבו 'לפי הדת היהודית' שזה מצוין.
 - סיפורו מני דברים אודות השבת שחייב לדעת (הביטויים עבר שבת ו'מצויש' בשלבי ערבית יום שישי וערבית יום שבת שגורים בפי החילוניים).
 - מספרים שיש חופש בשבת
 - גם מספרים שבמשפחות שונות עושים דברים שונים בשבת וגם מספרים שיש' בתים בהם עושים קידוש – מגדילים ומספרים ליד החילוני הממוצע מה זה.
- קטע נחמד סך הכל – והגיוני בהקשר. חביל שהחליק להם 'אלוקים' במקומם אלוהים למרות שם אני זוכרת נconi בבראשית דוקא כתוב יהווה או אדוני – אך אם הם רצו להיות אותנטיים יכולו ללכט על השם זהה. לא נורא. בסוף הקטע מופיע השיר על שלום עליכם מלacci השלווט עם הכותרת 'שיר שרירים בקבלה' שבת' ומסגרת מידע שמספרת ליד החילוני על מה השיר.
- היאור המלאה את הקטע מראה משפחה סביב שולחן שבת עם נרות, וחלה מכוסה. הבנים עם כיפות והאב קורא משה שאפשר להניח שהוא ספר קידוש (יש דבר כזה ספר קידוש?) אבל האם גלוית ראש עם שרוולים קצרים. הבנים יושבים ליד הבנות והלבוש צבעוני. לא חוויה שבהכרח זרה ליד חילוני ממוצע.
- בפעילות מלאה את הקטע שואלים, בין השאר, מה אתם אוהבים לעשות עם המפשחה בשבת? שאלת טובה שİZMINA את הילדים לחולק את החוויות שלהם.
- xviii. 'יוסוף מוכר שבת' של חיים נחמן ביאליק וח' רבניצקי. גליי נאות – בח' שנינת את הסיפור הזה אבל זה סיפור מוכר. אמר'לק סוחר עשיר (וקמצאן ורע לב – כדי שהיה תירוץ למה שקרה לו) חלם שכנו, יהודי עני, קיבל את כלרכשו. כדי להגן על עצמו מכר אתרכשו וקנה בתמורה ابن יקירה יחידה אותה החביא בכובעו. הכבוע אבד לו ונפל למים. היהודי העני שלמרות זאת היה חוגג כל שבוע בארוחה חגיגית את בו השבת קינה לכבוד השבת דג שבתו האבן היקרה של אותו הסוחר. הוא מכר את האבן והפרק לעשייה.
- סיפור גרוע עם מסר בעייתי (אלוהים דואג לך ויעשה לך נס אם תכבד את השבת. הגוי הוא הרשות וכ' – אבל מוכר גם לחילונים ולא בלתי הגיוני בהקשר וברור שהוא 'פרוזה').
- היאור המלאה את הסיפור מראה משפחה דתית. הגינוי בהקשר.

- ב. חלק שני – ויצא שיר מהלב (ציטוט של שטקליס) מגון שירי ילדים של מרימסilyn שטקליס. יוצרת ישראלית. שירים רבים מוכרים ברוחם החלוני. בפעולותיו של אחר השיר מעודדים דיון וחשיבה על השיר.
- ג. 'אל' של מרימסilyn שטקליס – שיר בו לצד או ילדה מלינים על המילה 'אל' שימושה איסור.
- ה. 'רגז' של מרימסilyn שטקליס – שמספר על שני חתולים שברוגז זה עם זה.
- וiii. 'הdag הקטן' של מרימסilyn שטקליס – הדג עצוב להיות דג ומבקש לגדל לו رجالים וידים.
- וו. 'רוח, רוח' של מרימסilyn שטקליס – השיר מוכר ('מן הבוקר משתולל והנה כבר בא הליל...').
- ו. 'אלשבע מה נחמדת' של מרימסilyn שטקליס – השיר המוכר (על ילדה שאוהבת בובה למרות שהיא פיסחת וקרחת וכו').
- וii. 'מייכאל' של מרימסilyn שטקליס – השיר המוכר (חיכיתי,omi לא בא?).
- ג. חלק שלישי – העולם כמו ספר גדול פתוח (ציטוט של ע' היל).
ג. 'יום הולדת שמח מסביב לעולם!' של עפרה בן עמי קטע המספר על מנהגי יום הולדת שונים ברחבי העולם.
- וii. 'פרת משה רבנו' של אפריים סידון. השיר המוכר שבו החיפושית מתלוננת על שמה. ולאחריו קטע מידע מושית השבע ושםותיה.
- וiii. 'שני חברים' של יהודה אטלו. על ילד שלו חבר שדומה לו מבחינת תחומי עניין והואתו הוא מסתדר יפה וחבר שלא איתו הוא רב הרבה.
- וו. 'פטק לאמא ולאבא' של עוזי בן כנען. על ילד שמlein על קר שהורי טוענים שהוא רק עושה צרות והוא טוען שgam טוב.
- ו. 'אבא-גברנה מאכיל את המעל' סיפור עם Matafiah. (אגדה מוכרת גם מעליות הרשל האירופאי, אם אני זכרת נכון). אבא-גברנה הגיע לסעודה מפוארת עם מעיל פשוט ולא הורשה להיכנס. הוא השайл משכך מעיל מהודר וחזר לסעודה. כשישב לאכול הגיש אוכל למעיל כי הוא זה שלמעשה הוזמן והורשה להיכנס לסעודה. ביקורת על הסתכבות החבורה על החיצונית.
- בפעילות לאחר הספר מקשרים את הספר לפתגמים של חז'ל בנושא כבוד הזולות. היגיוני וסביר בהקשר.
- וii. 'עכבר העיר ועכבר הכפר' של איזופוס. הספר המוכר.
- וiii. 'הצב והערב' של עוד בורלא. על ערב קטן שכועס ומאים על כולם בעקבץ שפגש בקרב שלא פחד ממנו בಗל שיש לו שרין. הערב המשיך לצחוק על כולם אבל כולם התעלמו ממנו. סיפור קצר חסר פואנטה אבל אני מניחה שהוא ידבר אל נפשם של ילדים מסוימים...
וiv. 'מעשה בחתוליים' של ע' היל. הסיפור המוכר על חתול שחור ולבן שרבבים מי יותריפה.
- וו. 'לאhab כמו מליח' סיפור עם ממרוקו. הסיפור המוכר על הבנות שאהבו את אביהם המליך כמו יהלומים, כמו זhab וכמו מליח. האבicus על ביתו הצעריה כי הרגיש שמלה הוא דבר פשוט אך בעזרה הטבח שבישל למילך ארואה בעלי מליח בין המלך את טענותו.
- ו. בסוף הספר הפעולות על הספר יש קטע מיידע על קר שלמלכים ומלכות היו ויש גם באמות.
- ו. 'היגינות והשבת רכש' של חיים נחמן ביאליק ו'יח רבניצקי'. סיפור על שמעון בר יוחאי שהיה חכם וגדול בתורה. הוא קנה חמור שעל צווארו ابن יקרה – תלמידיו יעכו לו לשומר את האבן ורמזו שאלהיים שלח אותה לשמעון כי הואאמין לך שמעון התקUSH שהואה קנה את החמור ואת האבן לא קנה והחזיר את האבן לאיש שמכר לו את החמור. המוכר (הgio) שקיבל בחזרה את רכשו בירש את אלהיים של שמעון בר יוחאי (אולי הוא הגיר ואולי סתם שמח ורצה לשמח את שמעון...).
- זהו בעצם סיפור אנושי על מוסר שמקושט במסורת (כי הוא קרה לשמעון בר יוחאי). אלהיים לא באמות מופיע בו וסה' לסיפור והמסורת נחמדים. אני באופן אישי לא מכירה אותו אבל אולי זו אגדה מוכרת.
4. בסוף הספר רשיימה של ספרים מומלצים לילדים' כתות א'. הרשיימה כוללת בין השאר: הלוייתן ואני / דניאלה כרמי, להתראות באנטארקטיקה / נורית מזרחי, הגוף של סבא אהרן / מאיר שלו, מי שתה לי? / שהם סמיט, בית חרושת לשירים / קובי מידן, דרקון – אין דבר צהה / גק קנט, סבא בישל מרק / נירה הריאל, קטינה / גסיקה מזרב, סיפורים צפראדי וקרפדי / ארנולד לובל,
5. כמו כן בסוף הספרلوح משחק עם כרטיסיות שאפשר להכין.

נוף 1 – תוכן העניינים

	ימים מיוחדים בלוח השנה	נוף 1 – תוכן העניינים
34	בזאו נצשה שלום קטן	6
37	אש, אש	8
38	איך נצלו רבי שמעון בר יוחאי ובנו	10
42	סילינו על פתפינו	12
43	אנחנו עולים אליה, ירושלים	13
44	בלבולות	14
47	שבת המלכה	16
48	שלום עליكم מלacky השלום	19
52	יוסף מוקיר שבת	20
56	"ויצא השיר מון הלב"	22
58	אל	25
60	רָגִז	26
63	הציג הקטן	30
64	רומ, רומ	31
67	אלישבע מה נחמדת	32
68	מיכאל	32

אלה ורבים

"העולם כמו ספר גדול נפתח"

	העולם כמו ספר גדול נפתח	נוף 1 – תוכן העניינים
72	יום חלחת שמח מסביב לעלום	72
74	פרת משה רבינו	78
84	שגי הימאות של מושית השבע	84
86	שני חברים	86
90	פטק לאמא ולאבא	90
92	אבא גברנה מאכליל את המעליל	92
98	עכבר הקפר ועכבר העיר	98
102	עכברים מפליטיןיה	102
104	האב והעקרב	104
110	מעשיה בחתולים	110
118	לאהוב כמו מלח	118
126	מלכות וממלכים – לא רק בספרות!	126
130	הgingnot ובהשבת רכוש	130

כדי לקרוא

133

136

משחק קיז